

Jankovská kaplička

Jankovská kaplička se nachází v zadní části návsi v místech, kde dříve stávala triérová bouda a kuželník. Boudu postavila obec Jankov pro hospodáře v r. 1928 a zakoupila do ní čističku obilí, která hospodářům sloužila ještě ve 40. letech. Za boudou byl postaven kuželník, kde se v nedělích odpoledních scházela mládež i dospělí ke kuželkovým turnajům. Kuželky byly ukládány v triérové boudě. V době německé okupace sloužila bouda také jako sběrna mléka,

když německé úřady nařídily povinné dodávky mléka. Držely se tam také německými úřady zavedené noční hlídky. Po válce se už čističky obilí v triéru téměř nepoužívalo, také bouda už byla značně zchátralá, a tak bylo rozhodnuto boudu zbourat, sběrnou mléka postavit na jiném místě a na uvolněném prostoru postavit kapličku. Tím se splnil i sen několika generací mít vlastní svatostánek.

Triérová bouda s kuželníkem

Myšlenku postavit kapličku v době po únorovém komunistickém převratu v roce 1948 nebylo snadné prosadit. V Jankově, který farností patřil k Vyskytné, však žily silně věřící rodiny (např. čp. 6, 7, 13, 17, 22 a další), kterým se to nakonec podařilo. V zápisech obecního zastupitelstva není o stavbě kapličky žádná zmínka. Teprve obecní kronika s dodatečně doplněnými zápisy za období 1943-1960 přináší tento zápis o stavbě kapličky:

„V roce 1950 se místní občané rozhodli postavit v obci kapličku, jelikož nejblíže římsko-katolický kostel je ve Vyskytné. Tento rok byla postavena stavba v hrubém zdivu.

Foto rozestavěné kapličky přes plot Kochovy zahrady

Materiál byl na základy a podezdívku dodán z místního lomu a ostatní dovezen ze zbourané Pechovy sušárny (tj. na Oklice). Práce na této hrubé stavbě provedl místní pracovník Neomítka. V roce 1951 byla dokončena stavba kapličky a zasvěcena sv. Anně a sloužena první mše svatá o místní pouti v červenci. Zvonek nese jméno sv. Václava.“

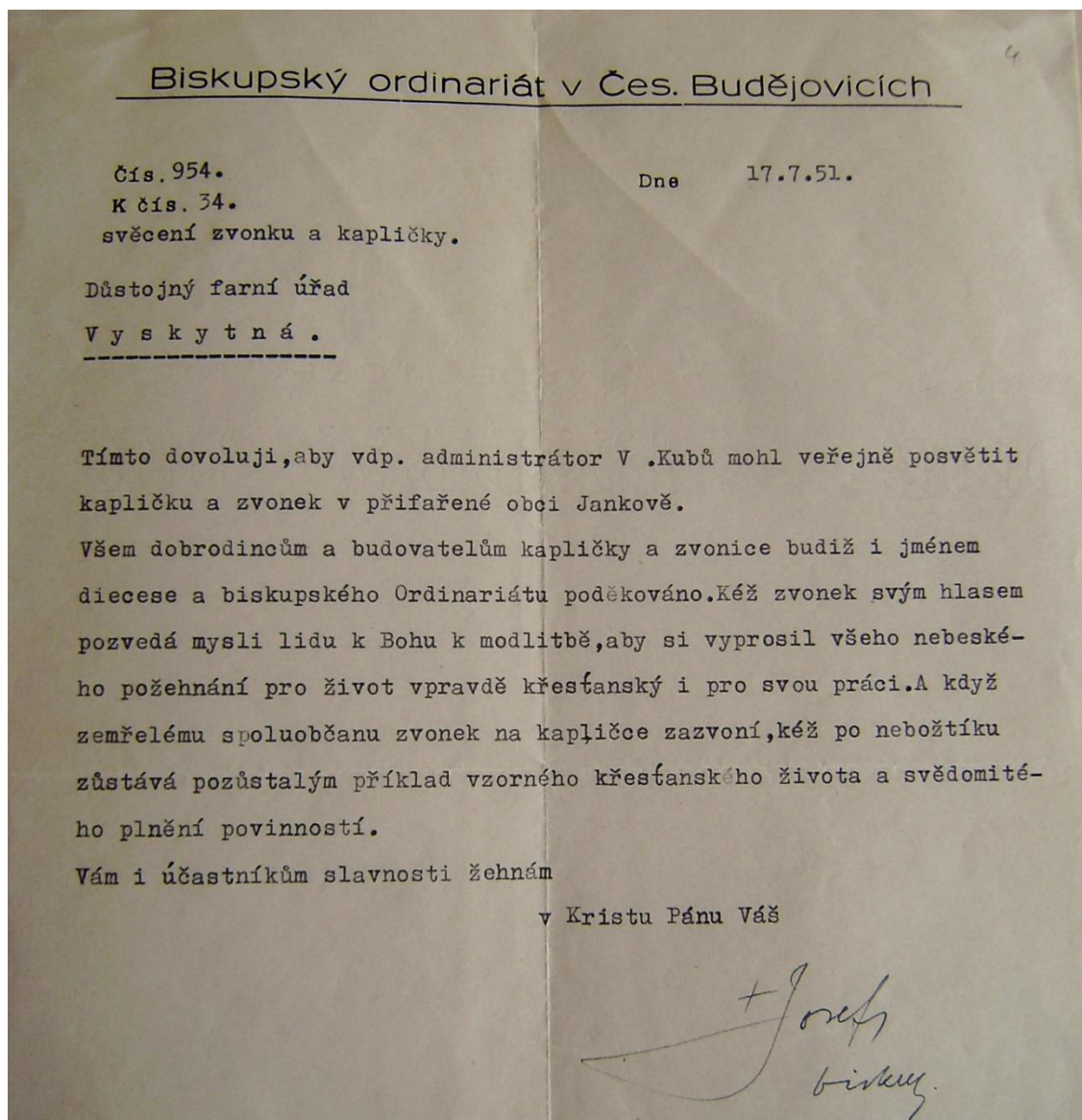

Foto kapličky z prvních let po dokončení, se zádkou a dřevěným plotem, v zahrádce byly záhony květin.

Slavnost svěcení zvonu a kapličky. V čele průvodu obcí šly družičky, za nimi ověňčený zvon na nosítkách nesli 4 mládenci – Zdeněk Veselý (a družička Anna Vitková), Josef Koch (a Růžena Procházková), Václav Valenta (a Božena Kochová) a Stanislav Kříž (a Božena Valentová). Za nimi následoval kmotr zvonu František Vítek, farář Vincenc Kubů, ministranti a ostatní lidé. Fotografie zachycuje průvod uprostřed vsi před domem č. 14.

Povolení k veřejnému posvěcení kapličky v Jankově vydal Biskupský ordinariát v Českých Budějovicích dne 17. července 1951. Hned následující neděle 22. července byla pro celou ves slavnostním dnem. Přijeli mnozí rodáci a příbuzní, vyskytenští farníci a také lidé z okolních vesnic. Vyskytenský farář P. Vincenc Kubů posvětil kapličku a zvoněk a sloužil zde první mši svatou. Byl to významný den v historii obce.

Povolení k veřejnému posvěcení kapličky v Jankově

Pro nově postavenou kapličku zhotovil konstrukci oltáře, stupínek a další příslušenství tesař Václav Procházka č. 31. Dlouho se hledalo, kdo by mohl namalovat **oltářní obraz**. Nakonec byl získán malíř Stibor z Nového Rychnova. Ústředním motivem obrazu je sv. Anna, již byla kaplička zasvěcena, s Pannou Marií. Bělostná plátna, která splývala z oltáře, vymalovaly náboženskými motivy Marta a Marie Dvořákovy z Dušejova (U Prokopů).

Na vysvěcení kapličky a zvonku vzpomínal Jan Kříž č. 17: „Kaplička byla postavena za přispění všech občanů Jankova a slavnostně vysvěcena dne 22. července 1951. Zvoněk se tak

dočkal konečně důstojného místa. Předtím byl na sloupu (zvoničce) před Mazárnovou chaloupkou (č. 15) a za druhé světové války schován před konfiskací okupanty.“

Kde byl zvonek uschován, se nepodařilo zjistit. Ale po válce se na něj opět zvonilo ze zvoničky před č. 15. Zpočátku ještě krátce zvonili „Mazárnovi“ (Petr Borka č. 15), ale ti se odstěhovali do pohraničí. Kdo potom zvonil, nevíme, ovšem v obecních účtech je stále zaznamenáván údaj „odměna zvoníkovi“. Mazárnova chalupa už byla hodně sešlá, zůstala prázdná a připravovalo se její zbourání. S tím by jistě byl odstraněn starý sloup zvoničky. Možná i tato skutečnost uspíšila stavbu kapličky. Později byl na uvolněném místě po č. 15 postaven kulturní dům.

Oltární obraz sv. Anny s Pannou Marií a křížek před kapličkou

Ke kapličce byl také přemístěn křížek, který stával za vsí směrem k Chaloupkám, a měl v podstavci vytesán letopočet 1858. Připomeňme si, jak na to opět vzpomíná Jan Kříž: „Na konci vesnice býval křížek, který byl přestěhován ke kapličce. Byl památný tím, že jsme k němu jako jankovská omladina chodili s klapačkami a řehtačkami se vši úctou o Velikonocích, když se přestalo zvonit a „zvony odletěly do Říma“. Tam jsme se pomodlili a při druhém zastavení u „Kalcova křížku“ jsme to opakovali. Chodili s námi i kamarádi jiného náboženství, evangelíci, kteří se nemodlili.“ Křížek později nechal pozlatit Jan Borka, varhaník z Vyskytné, rodák jankovský.

Zasvěcení kapličky svaté Anně zároveň znamenalo, že se každoročně v Jankově začaly konat **anenské pouti**, vždy v nejbližší neděli k svátku sv. Anny 26. července. Do té doby Jankov držel s celou farností pout' vyskytenskou, kde byl kostel zasvěcen Jménu Panny Marie, pouti se tam konaly začátkem září.

Za dobu více než 70 let od postavení kapličky se při pout'ové mši svaté vystřídalo více vyskytenských farářů, na přenosné varhany hrál varhaník Jan Borka, většinou doprovázen kostelním sborem z Vyskytné. V průběhu několika let, kdy měli v Jankově svůj letní pracovní tábor „ochránci přírody“, účastnili se také bohoslužeb a jejich zpěvačka zakončovala církevní slavnost krásným přednesem písně „Ave Maria“.

Fotografie z jankovských poutí

V kapliče se také konaly májové pobožnosti, kterých se zpočátku ujala „babička Martinova“ (Marie Jonáková st. č. 6). Nahlas předříkávala růženec a přítomné ženy a také děti klečící na stupínku modlitby opakovaly, ze zpěvníků se zpívaly nábožné písně. Po delší přestávce se obnovení májových pobožností ujaly Marie Jonáková ml. č. 6 a Anna Homolková č. 7. To už byla doba, kdy v obci ubylo obyvatel, staří zemřeli, mladší se odstěhovali za prací pryč ze vsi, a tak se scházela jen menší skupinka žen. Úmrtím Marie Jonákové májové pobožnosti v kapliče skončily.

O pouti v roce 1957 byli v jankovské kapliče oddáni Anna Vítková z Jankova č. 7 a Josef Homolka ze Sázavy. Manželé Homolkovi strávili spolu krásných 50 let a o pouti v roce 2007 si v jankovské kapliče svůj manželský slib obnovili.

Zvoníkem v kapliče se stal Josef Jonák č. 22 a pak Václav Kříž č. 17, asi od r. 2001 Libor Jonák. Kolika lidem zvonek zvonil na poslední cestu, těžko by se spočítalo. Hlas zvonku doprovázel pohřební průvod až za ves, pak ztichl. Nebylo chalupy, z níž by občané nevyprovázeli svého souseda. Zpočátku vozil rakev některý z hospodářů na voze, později už vyskytenská farnost měla svůj pohřební kočár, do kterého se zapřahali koně. Nyní je pohřeb vypravován přímo z vyskytenského kostela.

Pohřební průvody vyprovázely zemřelé sousedy z Jankova k uložení na vyskytenský hřbitov

Péče o kapličku a její opravy

Po nějakém čase od postavení kapličky byly do čtyř rohů kolem kapličky vysazeny okrasné stromky – hlohy. Dřevěný latkový plot byl před poutí v r. 1964 nahrazen drátěným pletivem (zakoupen z finančního příspěvku ČSPO, MNV a JZD) a upraven okolní trávník. Uplynulo asi 20 let a vzrostlé stromy stínily kapličku, také svými kořeny začaly zasahovat až k základům kapličky, začala rovněž vzlínat spodní voda a uvnitř se objevovala plíseň.

Fotografie kapličky s okolními hlohy, asi počátek 90. let

Nejprve proto byly hlohy ořezány, ale když to nepomohlo, byly vykáceny. Také došlo k opravě základů kapličky (nové vyspárování), k otlučení odfouknuté omítky a k novému omítnutí. Ovšem po čase se ukázalo, že je potřeba radikálnější opravy.

Počátkem 21. století (po 50 letech od postavení kapličky, v letech 2002-2003) se uskutečnila její větší rekonstrukce. Byla to doba, kdy už stát více podporoval opravy církevních památek. Na zdivu kapličky byla vidět vztlínající vlhkost, uvnitř se šířily plesnivé skvrny a eternitovou střechou zatékalo. Také kamenný taras kolem kapličky se začal rozpadávat. Vybraná stavební firma St. Mašky z Jihlavy provedla odvedení vlhkosti z vnitřku kapličky, rozbourala a znovu usadila okolní zídku a schody, opravila omítku a celý prostor uzavřela novým nízkým dřevěným plotem. Poté firma místo eternitu položila novou krytinu z měděného plechu. Nakonec byl upraven okolní trávník a kaplička obílena. Rodák Jan Borka nechal opravit a pozlatit křížek. Kaplička se vyloupila v plné kráse a byla ozdobou celé vsi.

Práce na opravě kapličky v roce 2003

Pokrytí kapličky novou krytinou r. 2003

Kaplička zazářila opět v plné kráse

**- PROGRAM OBNOVY VENKOVA – JANKOV
OKRES PELHŘIMOV
ÚDRŽBA KAPLE SV. ANNY S OKOLÍM**

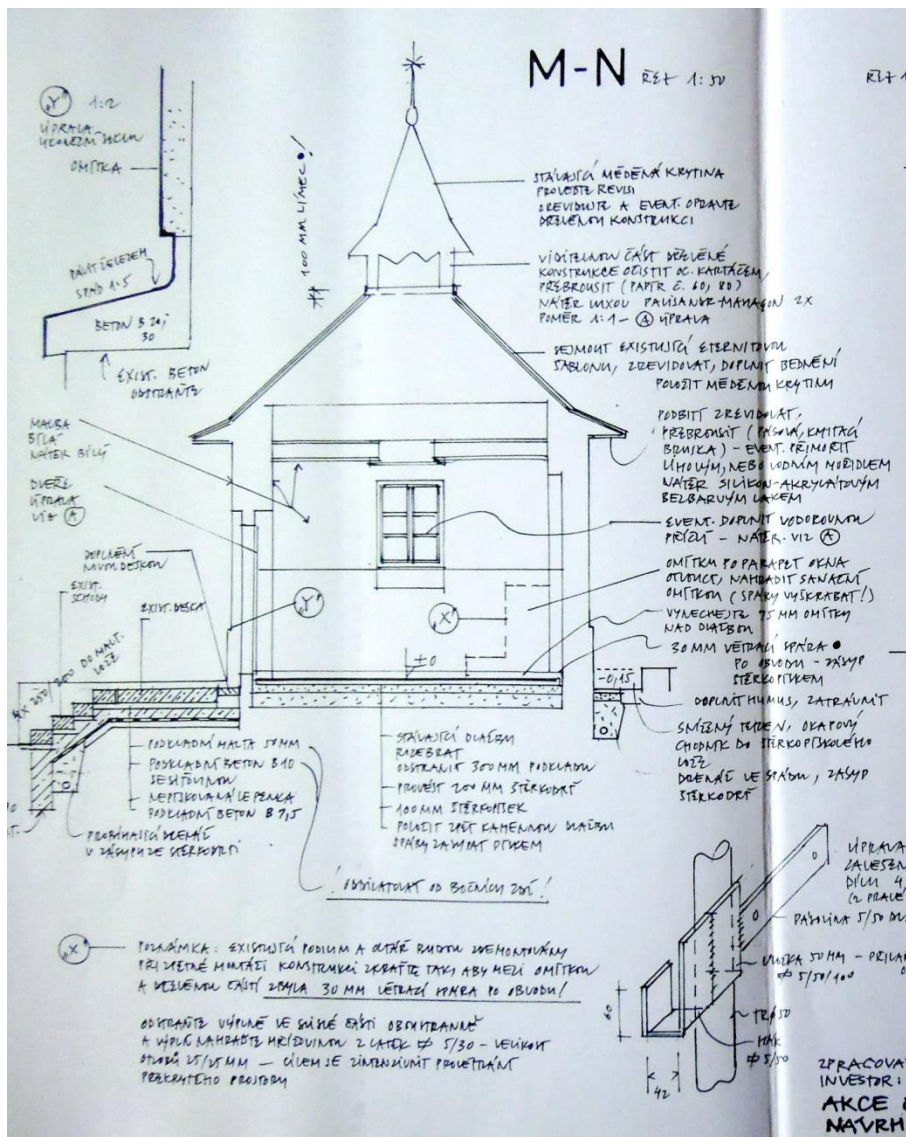
Investor : Obecní úřad Jankov, okres Pelhřimov
Zpracovatel : ing. arch. Milan Blahut
Datum : Jihlava, září 2002

Tato oprava kaple byla financována z „Programu obnovy venkova“ za spoluúčasti obce. Technická dokumentace byla zpracována v září 2002, vlastní práce na opravě se uskutečnily v průběhu roku 2003. Připojujeme

doklady z technické zprávy k obnově kaple.

Součástí obnovy jsou práce, které mají za účel snížit pronikání zemní vlhkosti a to : snížením terénu, provedením drenáží, provedením okapových chodníků, návrhem odvětrání dlažby a použitím sanačních omítek. Dále je navržena oprava oplocení – rozebrání a znovu zřízení části kamenných podezdívek, hlav podezdívky oplocení a zřízení nového dřevěného oplocení, které lépe vyhoví charakteru místa. Je navrženo sejmutí eternitové šablony, vyspravení bednění a položení měděné krytiny. Obnoví se nátery, malby.

Výňatky z technické dokumentace k opravě kaple sv. Anny, kterou zpracoval ing. arch. Milan Blahut

Po dalších 20 letech se ukázalo, že předchozí oprava nebyla udělána úplně dobře, protože vlhkost, která měla být odváděna z vnitřku kapličky, nefungovala, jak by měla, omítka uvnitř opět plesnivěla a odlupovala se. Navenek sice ještě kaplička vypadala pěkně, přesto bylo nutno udělat radikální nápravu, ke které došlo r. 2021. Nejprve byl vystěhován veškerý vnitřní mobiliář, poté se dalších oprav ujala stavební firma Josef Ladič. Stěny uvnitř kapličky byly otlučeny do výše 1 m, pro odvětrávání byla obnovena drenáž kolem kapličky i uvnitř podél zdí, instalace drenážních trubek a zašterkování, s tím souviselo také přeložení původní kamenné dlažby. Došlo k oškrabání starého štuku a k novému naštukování a natření fasádní barvou. Také byly opraveny měděné žaluzie ve věžičce, opraveny dveře a instalován nový plot. Na obnovu kapličky poskytl dotace Kraj Vysočina z fondu „Obnova venkova Vysočiny 2021“.

Foto kapličky z r. 2020 před rekonstrukcí

Vnitřní a vnější práce na opravě a odvodnění kapličky v r. 2021

Natažení nové omítky a dokončovací práce v r. 2021

Jankovští občané si váží svých předků, kteří v době po komunistickém převratu v r. 1948, v době, která nepřála církvi a náboženství, dokázali postavit vlastní svatostánek, kapličku. Konaly se v ní poutňové bohoslužby a májové pobožnosti. Také další generace se o kapličku staraly. Je na potomcích, aby v péči svých předků o kapličku pokračovali a aby jim kaplička sloužila i v budoucnu.

Prameny:

SOA Pelhřimov, fond Farní úřad Vyskytná, inv.č. 88, vysvěcení zvonu a kapličky

Obecní úřad Jankov, dokumenty k opravám kapličky z let 2002-2003 a 2021

Vzpomínky pamětníků a občanů, kteří také poskytli fotografie